

Pompeo Battoni _Caterina Gabrielli

Z dokumentů, které byly kdysi uloženy v neapolském Archivio di Stato a měly být údajně zničeny během druhé světové války, lze vyčíst několik podrobností o uvedení *Bellerofonta* 20. ledna 1767. Ve svém článku, který se zabývá primárně žalobou podanou na Myslivečka v Neapoli v roce 1774,⁵⁷ Ulisse Prota-Giurleo odhalil, že libreto k *Bellerofontovi* králi předložil impresárió divadla San Carlo Giovanni Tedeschi (Amadori) 23. prosince 1766. Giunta

večer nesyčelo). Jiná verze se objevuje ve Fétisově *Biographie universelle*, 2. vyd., 6: s. 272: „La célèbre cantatrice Gabrielli aimait beaucoup à chanter les airs du musicien de la Bohême, et disait qu’aucun compositeur n’écrivait aussi bien pour sa voix“ (proslulá pěvkyně Gabrielli s velkou oblibou zpívala árie tohoto českého hudebníka a říkala, že žádný jiný skladatel nepsal pro její hlas tak dobře). Podle Fétise tuto poznámku parafrázuji MGG, ed. 1961 a *New Grove*, ed. 1980.

⁵⁷ Viz Příloha 1.

dal canto (komise, která dohlížela na operní inscenace u dvora) shledala, že libreto už bylo úspěšně zhudebněno pro jiná dvorská divadla a že se Mysliveček těší vynikající pověsti coby skladatel vokální i instrumentální hudby.

Za méně než měsíc zkomponoval Mysliveček celou operu a nadto ještě kantátu na počest narozenin španělského krále 20. ledna 1767. *Bellerofonte* nesporně sehrál zásadní roli v upevnění Myslivečkova renomé. I Pelcl jej považoval za pamětihodnou operu, jelikož ji jako jedinou jmenuje ve své životopisné črtě. Pelcl tvrdí, že italské publikum žaslo nad kvalitou hudby vzhledem k tomu, že ji zkomponoval Čech.⁵⁸ Neapolitánům svědčí ke cti, že vždy bez potíží přijímali skladatele ze severu Evropy, kteří komponovali v jejich oblíbených operních stylech. Od této doby se až do Myslivečkovy smrti v roce 1781 uváděly v divadle San Carlo jeho opery častěji než díla kteréhokoliv jiného skladatele.

Po Myslivečkově úspěchu v Neapoli na sebe nové příležitosti, díky nimž by si mohl ještě více rozšířit renomé, nenechaly dlouho čekat. *Bellerofonte* se znovu uváděl v Sieně na jaře 1767 u příležitosti oslav příjezdu nových vládců toskánského velkovévodství, arcivévody Leopolda Rakouského (později císaře Svaté říše římské Leopolda II.) a jeho manželky Marie Luisy Bourbonkové, sestry neapolského krále Ferdinanda IV. Právě ona údajně pohaněla Mozartovu operu *La clemenza di Tito*, když byla v roce 1791 uvedena v Praze u příležitosti její korunovace českou královnou, a měla ji označit slovy „una porcheria tedesca“ (německý paskvil).⁵⁹ Myslivečkův *Bellerofonte* se vznešenému páru nepochybně líbil víc a mohl položit základ pro pozdější zakázky ve Florencii. Neapolitáni samotní byli z *Bellerofonta* nadšení a téměř okamžitě Myslivečka pozvali, aby jim zkomponoval další operu, tentokrát na oslavu svátku španělského krále 4. listopadu 1767. Výsledek, opera *Farnace* [Farnakés], bylo jedno z posledních a zároveň nejlepších zhudebnění úctyhodného libreta z pera Antonia Marii Lucchinioho.

Po Myslivečkově druhé opeře pro Neapol velmi brzy následovala objednávka zhudebnění Metastasiova libreta *Il trionfo di Clelia* [Triumf Klélie] pro karnevalovou sezonu v Turíně v roce 1768. Hlavní roli zpívala Caterina

⁵⁸ Pelcl, s. 191; Příloha 1.

⁵⁹ Ve skutečnosti si tento výrok, „una porcheria tedesca“, pravděpodobně vymyslel spisovatel Alfred Meissner pro svou sbírku povídek o pražských dějinách *Rococo-Bilder*, která poprvé vyšla v roce 1871. Žádné dřívější zdroje o této poznámce nemluví. Viz Freeman, *Mozart in Prague*, 223 a 226. Meissner s oblibou vymýšlel italské dialogy pro postavy ve svých povídkách, které byly italského původu. V tomto případě se však dopustil chyby, jelikož příslušníci rakouské císařské rodiny spolu na konci osmnáctého století obvykle mluvili francouzsky. Mírně negativní reakce Marie Luisy na Mozartovu operu je doložena z doby prvního uvedení v roce 1791, avšak ve francouzštině.